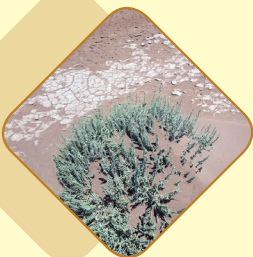

مقدمه

کنترل عوامل بیابان‌زایی و پیشگیری از تخریب پوشش گیاهی با عنوان یکی از مهم‌ترین راهکارهای مقابله با بیابان‌زایی به شمار می‌رود. در این روش با مدیریت چرای دام و ممانعت از عبور دام‌ها، فرصت جوانه‌زنی و استقرار پوشش طبیعی و بومی منطقه فراهم می‌گردد. پوشش گیاهی مناطق بیابانی مهم‌ترین عامل کنترل‌کننده فرسایش بادی و پیامدهای مخرب ناشی از آن مانند هجوم ماسه‌های روان و گردوغبار به منابع زیستی انسانی است.

بیابان:

به اکوسیستمی اطلاق می‌گردد که به علت محدودیت‌های اقلیمی به‌ویژه کمبود بارندگی نسبت به میزان تبخیر و تعرق و محدودیت‌های خاک و زمین‌شناسی معمولاً دارای پوشش گیاهی تُنک بوده و آسیب‌پذیر نسبت به عوامل تخریب است.

بیابان‌زایی: Desertification:

تخریب سرزمین در مناطق خشک، نیمه‌خشک و خشک نیمه مرطوب ناشی از عوامل محیطی و فعالیت‌های انسانی (نظیر تغییر کاربری - چرای بی‌رویه دام و ...)

منطقه بیابانی ساری قمیش

همه با هم جهاد
برای حفاظت از منابع طبیعی

www.frw.ir

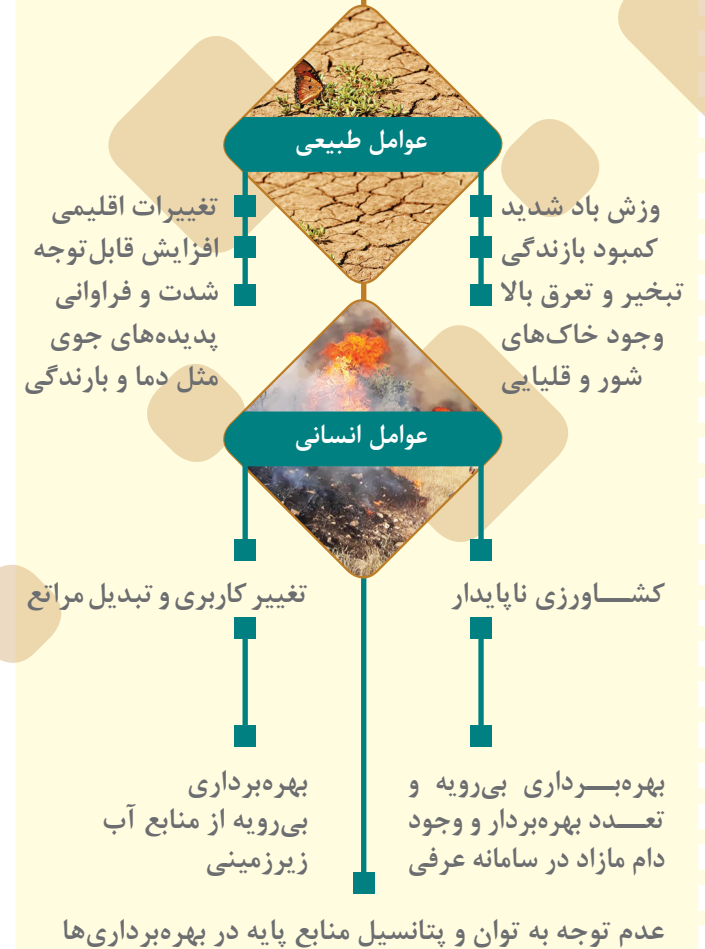
سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور
دفتر آموزش، ترویج و مشارکت‌های مردمی
با همکاری اداره کل منابع طبیعی استان قزوین

۱۳۹۹

قرق مناطق بیابانی استان قزوین

عوامل مؤثر در تشکیل بیابان استان:

افت منابع اقتصادی و تولید ملی و در نهایت فقر
کاهش سطح آب‌های زیرزمینی

کاهش حاصلخیزی خاک
کاهش پوشش گیاهی

بروز توفان‌های ماسه‌ای و گرد و غبار
کاهش ظرفیت‌های حیاتی اکوسیستم

پیامدهای بیابان‌زایی:

از دهه ۴۰ تاکنون فعالیت‌های اجرایی اداره بیابان:

نوع عملیات	واحد	حجم
تولید نهال گلدانی	اصله	۱,۷۰۰,۰۰۰
جمع‌آوری بذر	کیلوگرم	۲۲۱۵۰
نهال‌کاری	هکتار	۱۲۰۰۰
آبیاری و مراقبت	هکتار	۱۲۰۰۰
بذرپاشی و بذرکاری	هکتار	۴۲۵۸
احداث بادشکن	هکتار	۴۵۰
مدیریت هرز آب	هکتار	۵۲۰۶
قرق	هکتار	۲۳۰۹۵

نهال‌کاری منطقه دوقوزلو-بوئین زهرا

پروژه تولید نهال آتریلکس

پروژه‌های صندوق توسعه ملی استان قزوین - ۹۸ به مبلغ ۱۵۱۶۷ میلیون ریال

مدیریت رواناب توأم با بذرکاری به منظور کنترل سیلاب و آب‌های سطحی، افزایش سطح آب‌های زیرزمینی، افزایش پوشش گیاهی در سطح ۱۰۰۶ هکتار

عملیات آبیاری نهال‌کاری‌های سنواتی در سطح ۱۵۰ هکتار

قَرَق:

فعلی که با جلوگیری از ورود دام با اهداف مشخص برای مدت معین همراه با تعیین حدود عرصه و اطلاع‌رسانی به بهره‌برداران همان عرصه و عرصه‌های مجاور انجام می‌پذیرد.

از جمله عوامل مؤثر در موفقیت‌آمیز بودن اجرای این پروژه در عرصه‌های منابع طبیعی همراهی و مشارکت بهره‌برداران محلی است. در این راستا با انجام اقدامات آموزشی و ترویجی جهت ایل معروف به کلکو ساکن در عرصه‌های بیابانی، استان توانسته است به نتایج قابل توجهی دست یابد.

دستاوردهای اجرای پروژه قرق:

- افزایش پوشش گیاهی و حفاظت از خاک
- افزایش نفوذپذیری خاک نسبت به آب
- کاهش وقوع طوفان‌های گرد و غبار و آلودگی هوا
- ایجاد انگیزه جهت بهره‌برداران بومی
- جلوگیری از فرسایش‌های بادی و آبی
- استقرار گونه‌های بومی و فراهم نمودن شرایط لازم به منظور بهره‌برداری از بذر تولیدی
- ارتقاء معیشت اقتصادی بهره‌برداران ساکن در عرصه‌های بیابانی

نشست توجیهی با بهره‌برداران محلی ایل کلکو

اجرای پروژه قرق باهدف افزایش و تقویت پوشش گیاهی عرصه‌های بیابانی با مشارکت جوامع محلی و پیمانکار بومی (در سطح ۷۰۰۰ هکتار)